

Gjennomgang av allmennlegetjenesten

Ekspertutvalgets 59 forslag for en bærekraftig allmennlegetjeneste

#	Organisering
1.	En eventuell overføring av finansieringsansvaret for fastlegeordningen til kommunene, bør utredes nærmere.
2.	Rammene for hvordan fastlegetjenesten organiseres bør åpne for større grad av handlingsfrihet og tilpasning av tjenesten.
3.	Kommunen bør kunne inngå avtale med fastlegeselskap.
4.	Det bør stilles krav til eiere av fastlegeselskap, og til at hver enkelt lege i selskapet fortsatt skal ha oppfølgings- og behandlingsansvaret for en liste med innbyggere.
5.	Det bør tilrettelegges for at kommunene kan drifte kommunale fastlegekontor etter samme modell som for fastlegeselskap, og hvor listeansvaret formelt ligger til kommunen.
6.	Avtaleverket knyttet til dagens ordning for gruppepraksis bør gjennomgås, for å tydeliggjøre hvilke elementer i dagens avtale mellom fastlege og kommune som i stedet kan inngå i en gruppepraksisavtale.
7.	Fratredende fastleges rett til å selge sin praksis bør reguleres, for å fjerne alle uklarheter rundt når kommunen kan gi innbyggerne i hjemmelen en annen fastlege.
8.	Det bør innføres krav til helprivate allmennlegetjenester om rapportering om virksomheten og aktiviteten til nasjonale registre.
9.	Kveldtakst for e-konsultasjon i fastlegepraksis bør fjernes, og det bør innføres forhåndsbetaling av egenandelen før innsending av tekstlig konsultasjon.
10.	For å tilrettelegge bedre for drøfting og utdyping av henvisninger mellom fastlegen og spesialisthelsetjenesten, mener ekspertutvalget det bør vurderes å endre pasient- og brukerrettighetsloven.

#	Finansiering
11.	Utvalgets flertall anbefaler at basistilskuddets andel av finansieringen økes til 50 prosent.
12.	Utvalgets flertall mener at det bør innføres en kvalitetsjustering av basistilskuddet. At fastlegen er spesialist i allmenntilmedisin, vil være et sentralt element i en kvalitetsjustering.
13.	Det pasienttilpassede basistilskuddet som innføres 1. mai 2023, bør få virke i noen år før man vurderer å gjøre justeringer.
14.	En videreutvikling av det pasienttilpassede basistilskuddet bør rettes mot indikatorer for sykdom, helsetilstand og sosioøkonomisk status på individnivå.
15.	Takstsystemet bør gjennomgås, med henblikk på en forenkling og reduksjon av antall takster. Det kan også vurderes om takstene kan benyttes mer aktivt for å stimulere til ønsket aktivitet og prioritering i tjenestene.
16.	Det bør innføres et midlertidig rekrutteringstilskudd til fastleger i kommuner med særlige rekrutteringsvansker.
#	Tverrfaglighet
17.	Det bør legges til rette for at flere helsepersonellgrupper kan jobbe på fastlegekontoret, og at fastlegetjenesten i større grad deler oppgavene med annet helsepersonell i øvrig kommunal helse- og omsorgstjeneste.
18.	Takstsystemet bør legge til rette for økt grad av delegering innenfor fastlegekontor.
19.	Profesjonsnøytrale takster bør innføres og forbeholdes fastlegeselskap og kommunale fastlegekontor med en definert ledelse.
20.	Det bør utarbeides en nasjonal veileder for oppgavedeling innenfor fastlegetjenesten.
21.	Med utvidet mulighet for delegering på fastlegekontoret og innføring av profesjonsnøytrale takster, vil det være nødvendig at det samtidig innføres tiltak for kostnadskontroll.
22.	Det bør følges med på utviklingen for å kartlegge tilsiktede og utilsiktede virkninger av økt delegering og profesjonsnøytrale takster, for å kunne vurdere justeringer i innretningen på finansieringsordningen.

#	Fastlegers arbeid med attester
23.	Det bør lovfestes at egenmelding skal benyttes før sykmelding.
24.	Antall sammenhengende egenmeldingsdager for arbeidstakere bør økes, slik at de tilsvarer arbeids-giverperioden. Kun arbeidsgiver bør kunne kreve legeattest i denne perioden, og skal da også finansiere denne.
25.	Det bør forskriftsfestes hvilke attester fastlegene plikter å skrive. Attester som ikke er forskriftsfestet, skal ikke fastlegene bruke tid på.
26.	Det må være forsikringsbransjens ansvar å sørge for nødvendige undersøkelser og dokumentasjon for tegning av privat helseforsikring.
27.	Henvisninger for privat helseforsikring bør ikke finansieres, verken direkte eller indirekte, med offentlige midler. Fastlegene bør ikke henvise til undersøkelser betalt av privat helseforsikring.
28.	Fraværsattester for grunnskolen, videregående opplæring, universiteter og høyskoler skal ikke utstedes av fastlege.
#	Legevakt
29.	Det bør etableres rammer for hvor mye legevaktarbeid fastleger kan pålegges.
30.	Det bør tilrettelegges for økt bruk av andre leger enn fastleger i legevakt, for å bidra til redusert arbeidstid i legevakt for fastleger og økt rekruttering til fastlegeordningen.
31.	Gjennomført LIS1 eller tilsvarende bør være tilstrekkelig for å jobbe selvstendig i legevakt. Dette medfører at de særlige kompetansekravene og kravet om bakvakt for disse legene bortfaller.
32.	Det bør tilrettelegges for bruk av videokonsultasjon ved alle legevaktsentraler og legevakter.
33.	Legevaktsentraler bør sentraliseres. I tillegg bør bemanningen forsterkes med fast tilstedeværende lege, og det bør tilrettelegges for videokonsultasjon.
34.	Det bør opprettes desentraliserte akutttilbud, med støtte fra forsterkede legevaktsentraler som er bemannet med lege og tilrettelagt for videokonsultasjon.
35.	Triagerings- og prioriteringsverktøy i legevaktsentral og legevakt bør gjennomgås og evalueres, og ved behov bør det utvikles/videreutvikles og testes et egnet verktøy.
36.	Lege i legevakt bør ikke måtte være alene i aktiv vakt, men ha tilgang til annet personell ved behov.
37.	Det bør prøves ut drift av legevakt i helseforetakene på natt, der samlokalisering eller nær plassering allerede foreligger.
38.	Det bør gis statlig tilskudd/finansiering av samarbeidsordninger mellom forvaltningsnivå i den prehospitale kjede, for å fremme bedre ressursutnyttelse lokalt.

39.	Fastlønn bør benyttes mer for alt legevaktarbeid.
40.	For å kompensere for smådriftsulemper i legevakt, bør gradert tilskudd inngå i kostnadsnøkkel for primærhelsetjenester i inntektssystemet for kommunene.
41.	Finansieringssystemet for legevakt bør gjennomgås for å fjerne hindringer for etablering av interkommunal legevakt.
#	Kompetanse
42.	Det bør stilles krav til veiledet praksis (LIS1) etter grunnutdanningen for å praktisere selvstendig som lege i alle deler av helsetjenesten.
43.	Krav om spesialisering i allmenntidmedisin bør begrenses til fastleger og leger i faste stillinger i kommunen.
44.	Antall koblede LIS1-stillinger som pålegges sykehus og kommuner, må økes.
45.	Sykehus og kommuner bør i tillegg få mulighet til å lyse ut egne LIS1-stillinger innenfor egne budsjetter. Det kan vurderes å knytte statlig tilskudd også til disse stillingene, særlig for kommuner med lav legedekning
46.	I dagens situasjon hvor mange leger i påvente av LIS-1 har tilegnet seg betydelig arbeidserfaring, bør det åpnes opp for at arbeidsgiver ved ansettelse i egne opprettede LIS1-stillinger, kan gjøre en vurdering av om rekkefølgekravet skal opprettholdes eller ikke.
47.	Søkere som trekker seg fra kommunedelen av en koblet LIS1-stilling, bør ikke kunne ta en LIS1-stilling i en ny kommune før ved neste ordinære utlysning.
48.	Sykehus og kommuner bør i fellesskap gis ansvar for å vurdere behovet for og opprettelsen av knyttede LIS1-stillinger til videre spesialiseringsløp i allmenntidmedisin.
49.	Kravene knyttet til at veileder må være spesialist i allmenntidmedisin, og til gjennomføring av institusjonstjeneste, bør mykes opp.
50.	Kravet til stillingsprosent ved gjennomføring av to års åpen uselektert allmenntidpraksis bør fjernes.
51.	Det bør opprettes utdanningsstillinger der ALIS er ansatt og jobber på andre legers liste.
52.	Veiledning av medisinstudenter, LIS1 og ALIS bør sidestilles med fastlegens deltakelse i andre allmenntidlege oppgaver.
53.	Det kan legges til rette for økonomisk kompensasjon for faglig oppdatering. Dagens krav om sentral godkjenning av detaljerte etterutdanningsaktiviteter for å kunne opprettholde spesialisttakst kan vurderes avvirket.
54.	Det bør legges til rette for at kommunene kan ivareta sitt ansvar som utdanningsvirksomhet, på tvers av kommunegrensene.

#	Digitalisering, innovasjon, forskning og ledelse
55.	Staten bør ha en førende og tydelig rolle i digitalisering av helsetjenester, i kompaniskap med KS/kommunene og private leverandører.
56.	For at fastlegene lettere skal kunne prioritere sin kapasitet i tråd med pasientenes medisinske behov, anbefales innføring av et digitalt triageringsverktøy for alle fastlegekontor.
57.	Det bør utvikles en statlig nettside, inspirert av den som eksisterer i Nederland, som kan gi helse råd til befolkningen. Det kan vurderes om et slikt lavterskeltilbud bør bygges ut med en døgnåpen allmennmedisinsk tjeneste med chat, telefon- eller videokonsultasjonstjeneste.
58.	Datagrunnlaget for allmennlegetjenesten bør forbedres, både for å styrke planlegging og beredskap, og for raskere å kunne vurdere situasjoner knyttet til mangler ved fastlegeordningen og iverksette treffende tiltak.
59.	Staten bør bidra med stabile, tilstrekkelige og uavhengige finansieringskilder for forskning på allmennlegetjenestene og i allmennmedisin.